
ÚVOD

Klíčová zjištění z mezinárodních šetření TIMSS 2011 a PIRLS 2011 byla zveřejněna v prosinci 2012 v národních zprávách TIMSS a PIRLS. Obě národní zprávy jsou dostupné na webových stránkách České školní inspekce (www.csicr.cz).

Publikace *Vybraná zjištění* volně navazuje na obě národní zprávy. Jedná se o analytickou publikaci, která se věnuje podrobnějšímu rozboru výsledků českých žáků prvního stupně základní školy (4. ročníku) v matematice, v přírodovědě a ve čtenářské gramotnosti včetně mezinárodních souvislostí.

Publikace je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola obsahuje tři části (matematika, přírodověda a čtenářská gramotnost), které mají stejnou strukturu. Nejdříve je porovnán vývoj výsledků českých žáků a žáků ze zemí, které se v minulosti účastnily stejných cyklů obou šetření jako Česká republika. Následuje rozbor profilů výsledků žáků pomocí hodnot vybraných percentilů – od nejslabších po nejlepší skupiny žáků. Stejným způsobem jsou pak sledovány profily výsledků českých žáků nejdříve na celkové škále a následně na dílčích obsahových a dovednostních škálách včetně jejich změn v čase.

Druhá kapitola vychází ze společné databáze obou šetření, která zahrnuje pouze žáky, jež mají výsledky ze všech tří oblastí z roku 2011. Jsou zde navzájem porovnány výsledky žáků z matematiky, čtení a přírodovědy. Jsou vytvořeny a popsány skupiny žáků, které vykazují různé úrovně vědomostí a dovedností v testovaných oblastech. Dále jsou výsledky dávány do souvislosti s vybranými faktory, které charakterizují rodinné zázemí žáků a jejich školní prostředí.

Třetí kapitola se věnuje tomu, jakým způsobem je kurikulum jednotlivých zemí v oblasti čtenářské gramotnosti prezentováno v zamýšleném kurikulu. Dále je předmětem zájmu, jakým způsobem je ve skutečnosti kurikulum realizováno a jakých výsledků země dosahují. Kapitola se zaměřuje především na to, jaké účely čtení jednotlivé země upřednostňují, jaké texty používají a jak využívají informační technologie a knihovny k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Poslední kapitola se zaměřuje na vztah žáků ke čtení. Především se zabývá oblibou čtení, typy textů, které žáci čtou, rozdíly mezi dívkami a chlapci ve výběru textů a jejich čtenářskou motivací.

Země zapojené do šetření TIMSS a PIRLS věnují velkou pozornost výsledkům z obou šetření a z těchto užitečných informací vycházejí při přípravě národních opatření (např. příprava podpůrných materiálů pro učitele, podpora specificky zaměřeného dalšího vzdělávání učitelů, revize kurikula). Věříme proto, že i v České republice bude pokračovat narůstající zájem o zjištění z projektů TIMSS a PIRLS.

Poděkování patří PhDr. Davidu Gregerovi, Ph.D., z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze za cenné a užitečné konzultace, rady a připomínky poskytnuté během přípravy 1. a 2. kapitoly této publikace.